

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/193/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113234550
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7113234550.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti U. X., nar. X.X.XXXX a Y. X., nar. XX.X.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave, deti rodičov A. V. X., nar. X.XX.XXXX, bývajúceho v L., Na dolných Z. č. XX, O. republika, zastúpeného E. Jozefom Vodákom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie vo Valašskom Meziříčí, na Masarykovej ulici č. 753, Česká republika a Mgr. C. X., nar. XX.X.XXXX, trvale bývajúcej v L. na G. Z. č. XX, O. republika, t.č. v K. na ulici X.mája č.2, R. republika, zastúpená JUDr. Blankou Nagyovou, advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Košiciach na Štúrovej ulici č. 44, v konaní o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu, o odvolaní matky a kolízneho opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 20.2.2014 č.k. 18P/189/2013-156 takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie a v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa uznesením č.k. 18P 189/2013-156 z 20.2.2014 napadnutým uznesením nariadil návrat maloletých detí U. X. a Y. X. do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia. Súčasne rozhodol, že ak matka maloletých detí nespĺní túto povinnosť je povinná maloleté deti odovzdať otcovi po uplynutí lehoty na území Slovenskej republiky. Po návrate matky aj s maloletými deťmi do Českej republiky uložil otcovi až do rozhodnutia súdu v Českej republike o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, opustiť bývalý manželský domov a umožniť matke s maloletými deťmi tento domov užívať, otca zaviazal znášať náklady spojené s týmto bývaním a uložil otcovi zdržať sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti matky. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka a kolízny opatrovník. Matka maloletých detí v odvolaní vyjadrila nesúhlas s rozhodnutím súdu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/ d/, e/, f/ O.s.p.. Vyslovila presvedčenie, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, neúplne zistil skutkový stav veci, keďže neprihliadol na všetky skutočnosti, ktoré vyplývali z písomných, resp. ústnych prednesov účastníkov, nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne právne vec posúdil a konanie má aj inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zdôraznila, že v odôvodnení napadnutého uznesenia konajúci súd uviedol právne posúdenie s poukazom na jednotlivé ustanovenia dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí článok 1, 4, 11, 12, 13, 19 v spojení s ust. článku 11 nariadenia Rady/ES/č. 2201/2003 o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, a to vo vzťahu k podmienkam pre návrat dieťaťa. Skonštatovala, že aj keď cieľom v zmysle Dohovoru č. 119/2001 Z.z. by mal byť v danom prípade žalobného návrhu otca zrejmy okamžitý návrat maloletých detí po údajne tvrdenom neoprávnenom premiestnení matkou na územie Slovenskej republiky do štátu ich obvyklého pobytu, má matka za to, že dané konanie je upravené ako lex specialis Nariadenia Rady/ES/č.2201/2003. Vyslovila presvedčenie, že za daných okolností hlavnou zásadou Nariadenia Rady

vo veciach prípadov únosu dieťaťa je stále pravidlo zachovania právomoci súdu pôvodu tak, ako sa to upravuje v prvej vete v článku 10 citovaného nariadenia, ako aj v spojení s odstavcom 17 druhej vety úvodných ustanovení citovaného nariadenia rady (ES/2201/2003). Z uvedených dôvodov vyslovila matka presvedčenie, že súd prvého stupňa nevyhodnotil hlavnú zásadu právomoci súdu pôvodu danú v súlade s citovaným nariadením správne, lebo na jej základe mal žalobný návrh zamietnuť. Skutočnosť, že otec podal návrh na príslušný súd v mieste presídlenia maloletých detí nasvedčujú tomu, že sa otec jednoznačne stotožnil s vysťahovaním maloletých detí na územie Slovenskej republiky, lebo sa o tomto s ich matkou dohodol už v podstate skôr, preto jeho návrh je čisto účelový a špekulatívny. Ďalej poukázala na to, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa vyplýva, že tento pri rozhodovaní o predmete konania dospel k jednoznačnému záveru, že obvyklým pobytom maloletých detí X. bolo územie štátu Českej republiky na adrese posledného spoločného bydliska rodičov G. Z. č. XX v L. tak, ako to tento súd uviedol v predposlednom odseku napadnutého uznesenia. Matka ďalej uviedla, že súdu prvého stupňa podľa jej názoru dostatočne a presvedčivo preukázala, že na vysťahovanie maloletých detí na územie Slovenskej republiky do rodinného domu jej rodičov sa s otcom maloletých detí riadne dohodla, a to ešte v čase pred podaním návrhu na Mestský súd v Brne v konaní o výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Na preukázanie tejto skutočnosti, že došlo k dohode rodičov maloletých detí o vysťahovanie maloletých detí spolu s matkou na územie Slovenskej republiky predložila matka súdu prvého stupňa aj dôkazy. Tieto dôkazy však konajúci súd vyhodnotil ako účelové. V tejto súvislosti poukázala na čestné prehlásenie jej právnej zástupkyne JUDr. N. Novákovéj, ktorým osvedčila tú istú skutočnosť, že otec maloletých detí zjavne súhlasil s vysťahovaním maloletých detí na územie Slovenskej republiky. S týmto dôkazom konajúci súd nezaoberal, ani ho nevyhodnotil. Z uvedených dôvodov preto matka v odvolaní argumentovala, že prvostupňový súd dôsledne neakceptoval základnú zásadu hodnotenia dôkazov v súlade s ust. § 132 O.s.p., v zmysle ktorého súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Odôvodnenie napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa je podľa názoru matky nepreskúmateľné, lebo z jeho odôvodnenia nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej, resp. jeho právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a ani z ich nožnej interpretácie odôvodnenia nevyplývajú. Matka preto vyslovila presvedčenie, že aj keď rodičia ako účastníci konania prednášali pred súdom prvého stupňa protichodné tvrdenia ohľadne vysťahovania maloletých detí na územie SR tak, ako to súd prvého stupňa uviedol vo svojom odôvodnení, nemožno túto situáciu hodnotiť len v neprospech matky a fakticky bez toho, aby sa vôbec neprihliadalo na prioritný záujem maloletých detí, a to práve v súvislosti s vysťahovaním. Zdôraznila, že otec mal plnú vedomosť o tom, že maloleté deti sa na vysťahovanie na územie SR tešia, čo fakticky aj akceptoval, keďže už prvé stretnutie s maloletými deťmi plánoval na území SR a matke to oznámil bezprostredne po prisťahovaní detí na Slovensko. Preto matka opakovane v odvolaní uviedla, že otec mal vedomosť o tom, kam sa matka s deťmi presťahovala a aké školské zariadenie na území SR budú navštevovať. Je preto presvedčená, že otec svoj návrh podal účelovo a zámerne v rozpore so záujmami maloletých detí potom, čo po uskutočnení stretnutia v novembri 2013 prejavil osobnú nespokojnosť voči matke so spôsobom a formou uskutočňovania styku s maloletými deťmi na území SR. Súčasne uviedla, že v čase, keď odišla s maloletými deťmi na Slovensko, vykonávala reálne opatrovnícke právo sama, nakoľko o deti sa osobne starala, pričom rozhodnutie o vysťahovaní maloletých detí a matky z Českej republiky prijali rodičia ako účastníci konania nesporne ešte skôr, než pred samotným vysťahovaním matky zo spoločnej domácnosti, k čomu prispela aj skutočnosť, že matka dlhodobo nevedela získať v Českej republike zamestnanie. K argumentácii súdu prvého stupňa, že dospel k záveru zistenia aj indícií, ktoré tu sú, ako aj závadám správania otca pred odchodom matky zo spoločnej domácnosti, nie je podľa názoru tohto súdu možné tvrdiť, že v prípade návratu by boli deti vystavené fyzickej alebo duševnej ujme alebo neznesiteľnej situácii, pričom maloleté deti podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka vnímajú tieto zážitky so svojím otcom výrazne negatívne a túto okolnosť súd prvého stupňa ponechal bez povšimnutia. Ďalej vyslovila názor, že konajúci súd pochybil aj v procesných pravidlách v konaní pred súdom prvého stupňa, keď navrhla vykonať ďalšie dôkazy, a to jednak vyšetrenie zdravotného stavu otca, ako aj vypočutie maloletých detí prostredníctvom znalca z odboru detskej psychológie, nakoľko otec výsluch maloletých detí realizovaný kolízny opatrovníkom neustále bezdôvodne namietal, pričom tieto námietky matky súd bez dôvodu neakceptoval. Konajúci súd sa už vôbec nezaoberal matkiným návrhom ohľadne lustrácie otcových záznamov na Českej polícii, ktoré by tiež zdokumentovali závislosť otca na alkohole a jeho násilnícke sklony, či nepredvídateľné prejavy. Tieto návrhy matky neboli zo strany súdu prvého stupňa žiadnym spôsobom zohľadnené. V odvolaní vyslovila nesúhlas s konštatovaním súdu prvého stupňa, ktorý záujem maloletých detí, rešpektovanie ich vôle a názoru vyhodnotil ako nie ich

vlastný ale zmanipulovaný, pričom manipulácia a s názorom maloletých detí nebola žiadnym spôsobom preukázaná. V tejto súvislosti poukázala na vyjadrenie maloletej Y., ktorá spočiatku mala záujem o spoločnosť svojho otca, avšak v poslednom vyjadrení u detskej psychologičky mala už rovnaký názor, ako jej staršia sestra U., ktorá otca od začiatku odmietala. Súčasne poukázala na vyjadrenie kolízneho opatrovníka z 7.1.2014 a správu kolízneho opatrovníka z 8.1.2014. Z uvedených správ nevyplýva, že by existovalo nejaké vyjadrenie maloletej Y., ktorá mala mať spočiatku záujem o spoločnosť svojho otca. Pri zisťovaní názorov pomocou kresieb absentovala práve postava otca, ktorú maloletá Y. zaradila do kresby až na dožiadanie psychologičky. Matka maloletých detí namieta aj konštatáciu súdu prvého stupňa, že boli vytrhnuté zo sociálneho prostredia v ktorom vyrastali, pričom prostredie pre nich vlastným bolo a je aj prostredie v ktorom žijú a to s podstatne silnejšími sociálnymi väzbami na kamarátov, spolužiakov a rodinných príslušníkov. Obe maloleté deti rovnako ako aj matka mali stále trvalý pobyt aj na adrese u starých rodičov v Rožňave, pričom o tejto skutočnosti mal vedomosť aj otec detí. Opätovne poukázala na správanie sa otca, jeho psychické ataky pod vplyvom alkoholu, či narkotík. V závere odvolania matka vyslovila presvedčenie, že konajúci súd vydal napadnuté uznesenie bez toho, aby si dôsledne zistil v akom prostredí maloleté deti žijú a či prostredie, do ktorého majú byť premiestnené, je skutočne vhodné na ich riadnu výchovu, vývoj, práve v období, kedy navyš potrebujú svoju matku, lebo otec svojim správaním a benevolentným prístupom k výchove nie je žiadnou zárukou ich harmonického vývoja, čím ubližuje celej rodine a koná v rozpore so záujmami maloletých detí.

Proti rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie aj kolízny opatrovník. Uviedol, že odvolanie podáva rešpektujúc záväzky Slovenského štátu voči Haagskemu dohovoru prijatému dňa 25.10.1980 a navrhol, aby súd posúdil vo veci vykonané dokazovanie a rešpektoval zistený názor, aby opätovne posúdil vo veci vykonané dokazovanie a rešpektoval názory maloletých detí, ktoré boli v konaní prezentované kolízny opatrovníkom. Uviedol, že maloleté deti môžu byť manipulované matkou, ale v tomto vyjadrení vychádzal predovšetkým z toho, že maloleté deti sú prirodzene ovplyvňované matkou aj bez jej vedomia, pretože prevažnú časť života boli v jej starostlivosti. Preto medzi matkou a deťmi sa vytvorila prirodzene veľmi silná citová väzba, pričom väzbu k otcovi postrádajú a tým, že otec hoci len ústne útočí na matku, ubližuje aj maloletým deťom. Zdôraznil, že maloleté deti odmietajú návrat do Brna. Vyslovil názor a presvedčenie, že v súčasnosti nie je v záujme maloletých detí návrat do krajiny obvyklého pobytu, pretože od ich príchodu na Slovensko sa začlenili do sociálneho prostredia, riadne navštevujú predškolské a školské zariadenia, majú okruh svojich kamarátov, komunikujú v českom a slovenskom jazyku. Matka sa zamestnala a s pomocou svojich rodičov zvláda pracovné povinnosti aj starostlivosť o deti, a teda nie je úplne závislá na príjme manžela, ako to bolo v Českej republike. Kolízny opatrovník v odvolaní ďalej vyslovil obavu, že maloleté deti môžu byť vystavené v prítomnosti otca nebezpečenstvu, pokiaľ ten je pod vplyvom návykových látok, kedy dochádza u neho k zmenám správania a dochádza k nezodpovednému prístupu, výchovu a starostlivosti o maloleté deti. Ďalej zdôraznil, že na základe vykonaného dokazovania nebolo dostatočne preukázané, že by otec súhlasil s premiestnením detí na územie Slovenskej republiky, ale nepochybne vedel, že matka nemá vytvorené podmienky pre výchovu detí na území Českej republiky, pokiaľ nemôže užívať dom, nemá žiaden príjem z pracovnej činnosti, nemá vlastné bývanie, a teda v čase z ich odchodu zo spoločnej domácnosti, mohol dôvodne predpokladať, že matka za krátku dobu bude nútená požiadať rodičov o pomoc.

K odvolaniu kolízneho opatrovníka sa následne vyjadrila matka maloletých detí. Uviedla, že nevznáša zásadné námietky proti odvolaniu kolízneho opatrovníka, nakoľko ten vo svojom odvolaní zo 6.3.2014 uvádza, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Napriek tomu kolízny opatrovník manipuláciu matky s deťmi opäť nedostatočne objasňuje, čo vytvára priestor na prípadnú špekuláciu zo skutočne prejavenej vôľou maloletých detí. Preto opätovne dôrazne odmietla akúkoľvek zámernú premyslenú a cieľenú manipuláciu detí proti otcovi. Zdôraznila, že nikdy neovplyvňovala maloleté deti. Celkovo výraz manipulácie v kontexte odvolania kolízneho opatrovníka, ako aj v napadnutom uznesení súdu prvého stupňa je zvolený veľmi nevhodne. Preto nie je v jej záujme, ale hlavne ani v záujme maloletých detí prehľbovať už aj tak narušený vzťah otca a maloletých detí, práve naopak. Skutočnosť, že vyrastajú a žijú s jedným rodičom, formujú sa na jeho obraz, čo je prirodzeným samozrejým sprievodným javom vývinu každého dieťaťa. Toto však nie je možné nazývať manipuláciou. Nesúhlasila ani s tvrdením kolízneho opatrovníka, ktorý v odvolaní uvádza, že vykonaným dokazovaním nebolo jednoznačne preukázané, že by otec súhlasil s premiestnením detí na územie Slovenskej republiky. V tejto súvislosti poukázala na dostatok dôkazov na súde prvého stupňa o tom, že súhlas otca a vedomosť otca s presťahovaním maloletých detí na územie Slovenskej republiky existoval.

K odvolaniu matky a kolízneho opatrovníka sa písomne vyjadril otec maloletých detí. Vyslovil presvedčenie, že súd prvého stupňa rozhodol v danej veci na základe komplexne zisteného skutkového stavu správne a zákonne. Poukázal na správne vyhodnotenie dôkazov, preto navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Uviedol, že prevažná časť vyjadrenia matky a predkladania dôkazov sa týka návrhu vo veci samej, to znamená, návrhu výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ktoré je vedené pred Mestským súdom v Brne pod sp.zn. 40Nc/59/2013. Konštatoval, že matka sa v priebehu celého konania snažila bezdôvodne dehonestovať otca maloletých detí, urobiť z neho alkoholika, či užívateľa drog, ale odchodom na Slovensko mala v úmysle predovšetkým odňať deti z jurisdikcie Českej republiky. Vyslovil názor, že súd výstižne zhodnotil výsledky dokazovania a dospel k správnym skutkovým záverom. Rozhodnutie súdu považuje za rozhodnutie logické, ktoré zodpovedá predloženým a vykonaným dôkazom a je veľmi presne v písomnom vyhodnotení odôvodnené. K odvolaniu kolízneho opatrovníka uviedol, že kolízny opatrovník sa v priebehu celého konania o návrat maloletých detí nepokúsil ani raz kontaktovať otca, i keď ten bol ochotný v záujme maloletých detí kedykoľvek vycestovať z Brna do Rožňavy, kde boli deti bez jeho vedomia a súhlasu presunuté matkou a jej rodičmi a podať skutočné pravdivé vysvetlenie. Týmto sa „nezávislý kolízny opatrovník“ spoľahol a založil z veľkej časti svoju správu len na jednostranne uvádzaných a účelovo skreslených informáciách od matky maloletých detí. Z takéhoto správania kolízneho opatrovníka nadobudol presvedčenie, že tento opakovaným závažným spôsobom poškodil záujem maloletých detí, ale aj otca samotného. Zdôraznil, že on vždy ťažko pracoval, aby finančne zabezpečil maloleté deti a matku. Napriek pracovnej vyťaženejosti mal vždy snahu maximálne možnou mierou sa podieľať na dennom režime detí. Zdôraznil svoju snahu, kedy sa veľmi intenzívne snažil, a to predovšetkým e-mailovou komunikáciou opakovaným od leta 2013 riešiť vzniknutú manželskú krízu s ohľadom na deti. Matka však na túto jeho snahu nereagovala. K nadmernému požívaniu alkoholu a drog uviedol, že súdu predložil odbornú anamnézu Psychocentra Zlín H. J. F., ktorý jasne potvrdil, že otec aktívne vyhľadal psychologickú pomoc a ambulantne sa liečil z úzkostných stavov spôsobených odlúčením od detí a bez ohľadu na uvedené faktá a dôkazy kolízny opatrovník stále tvrdil bez akýchkoľvek dôkazov opak a síce, že matka čelí veľkému psychickému tlaku. Poprel tvrdenie, že by znemožnil matke prístup do domu, čo bolo preukázateľne doložené súdu e-mailovou komunikáciou s matkou maloletých detí. Preto tvrdenie kolízneho opatrovníka v tomto smere považuje za nepravdivé, zavádzajúce, ktoré výrazne poškodzuje jeho osobu. Aj tvrdenie o zablokovaní účtu otec v predmetnom vyjadrení poprel, naopak uviedol, že to bola práve matka, ktorá jednorázovo zo spoločného účtu vybrala sumu 200.000,- Kč a zanechala pri odchode celkovo negatívne saldo na bankovom účte. Nesúhlasil s tvrdením kolízneho opatrovníka, ktorý konštatoval, že otec nekomunikoval s deťmi predovšetkým o ich vôli vrátiť sa späť do Brna, pretože jasne deklaroval a preukázal, že matka mu dlhodobo znemožňuje kontakt s deťmi. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka o skutočnosti, že je stále zapísaný v obchodnom registri ako konateľ firmy F. s.r.o. uviedol, že niekoľkokrát jasne a výrazne deklaroval, že ukončil pracovný pomer v predmetnej spoločnosti ku koncu roku 2013, kedy rezignoval na všetky súvisiace funkcie. Vymazanie z obchodného registra je úlohou na strane bývalého zamestnávateľa, preto v tejto súvislosti vyslovil prekvapenie, že kolízny opatrovník venuje čas a úsilie zisťovaniu podobných skutočností, ktoré nesúvisia s predmetom sporu, ale na druhej strane si nenašiel časový priestor akýmkoľvek spôsobom ho osloviť a zisťovať jeho názor. V závere odvolania uviedol, že dôvody uvedené v odvolaní kolízneho opatrovníka poškodzujú záujmy detí a účelovo alebo z nedbanlivosti závažne poškodzujú dobré meno otca maloletých detí, preto je presvedčený, že kolízny opatrovník je voči nemu zaujatý a jeho vyjadrenia sú účelové v prospech matky.

Odvolací súd na základe odvolania matky a kolízneho opatrovníka preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods.2 písm.a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods.2 O.s.p. a vo vzťahu k výrokom o nariadení návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky, t.j. povinnosti matky odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí lehoty na plnenie a v prípade, ak maloleté deti nenavrátia do Českej republiky a povinnosti otca v prípade návratu matky maloletých detí do Českej republiky až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike až do rozhodnutia vo veci rodičovských práv a povinností k mal. deťom, prípadne rozvodu manželstva a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne, právne posúdil a v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozhodnutia presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v

plnom rozsahu stotožnil. Z uvedených dôvodov uznesenie podľa § 219 ods.1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala v zákonnej lehote dovolanie matka mal. detí. Najvyšší súd SR uznesením z 24.3.2015, č.k. 5Cdo/398/2014-309 zrušil uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 14.5.2015, sp.zn. 8CoP/154/2014 a vrátil vec na ďalšie konanie. Prihliadol len na námietku matky týkajúcej sa doručenia vyjadrenia otca mal. detí k jej odvolaniu. Uviedol, že k danej problematike v minulosti zaujal právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13.januára 2015, v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods.1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu. Iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku, pretože súd nie je povinný do nekonečne udržiava stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania. Je iba na posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť. Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo doručené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (napr. sp.zn. 5Cdo/40/2012 a 1Cdo/17/2011). V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva z 13.januára 2015 rozsudok vo veci V. c/a R. republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Najvyšší súd konštatoval, že z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie podané matkou mal. detí proti rozsudku súdu prvého stupňa (č.l. 176 a 180) bolo doručené právnomu zástupcovi otca mal. detí 26.marca 2014 a kolíznemu opatrovníkovi mal. detí taktiež 26.marca 2014. Písomné vyjadrenie otca mal. detí z 1.apríla 2014 bolo súdu prvého stupňa doručené 7.apríla 2014, kolízny opatrovník mal. detí vyjadrenie nepodal. Vychádzajúc z uvedeného bolo preto v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenia otca mal. detí bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a matke mal. detí mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. V danom prípade táto možnosť nebola matke mal. detí vytvorená, preto najvyšší súd rozhodol, že došlo k odňatiu možnosti pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Z uvedeného dôvodu zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Odvolací súd na základe zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu podľa § 243b ods.1 O.s.p. postupoval v intenciách rozhodnutia najvyššieho súdu a doručil písomné vyjadrenia otca mal. detí z 1.apríla 2014 matke mal. detí a kolíznemu opatrovníkovi. Matka mal. detí podaním z 8.júna 2015 podala vyjadrenie k odvolaniu otca, kde uviedla, že tvrdenie otca mal. detí o tom, že matke bolo v súlade so zápisnicami z pojednávaní konaných 5.februára 2014 a 20.februára 2014 v maximálnej možnej miere umožnené uplatniť svoje pripomienky, či návrhy, lebo mala dostatočný priestor k prednesu svojich stanovísk má za to, že tento priestor jej zo strany súdu prvého stupňa nebol v dostatočnej miere poskytnutý a to najmä vo vzťahu k aplikácii čl. 13 písm.b/ Haagskeho Dohovoru o občianskych právnych aspektoch medzinárodných únosov detí, ktorý bol prijatý 25.októbra 1980 v spojení so skúmaním podmienok stanovených v čl. 11 ods.4 Nariadenia Rady (ES č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností). Vyslovila presvedčenie, že otec v danom konaní absolútne nesplnil a ani nepreukázal kogentné podmienky primeraných opatrení podľa citovaného čl. 13 písm.b/ Dohovoru. Takéto podmienky neboli totiž ani zo strany súdu prvého stupňa otcovi uložené. Súdu prvého stupňa postačovalo len tvrdenie otca v jeho účastníckej výpovede, v ktorej na otázku položenú mu súdom prvého stupňa na pojednávaní 20.2.2014 ako by sa o deti postaral. Keďže doteraz túto starostlivosť nezabezpečoval, otec uviedol, že určite by to nejako zvládol. Poukázala aj na vyjadrenie kolíznej opatrovníčky ustanovenej v danom konaní, ktorá vo svojej záverečnej veci na tom istom pojednávaní prehlásila, že nie je žiadnym spôsobom zaručené, že by otec zvládol starostlivosť o mal. deti. Tieto okolnosti konajúci súd žiadnym spôsobom nezohľadnil ani nevyhodnotil. Z uvedených dôvodov matka vyslovila presvedčenie, že konajúci súd nesledoval vo vzťahu k citovanému čl. 13 písm.b/ Dohovoru v spojení s ust. čl. 11 ods.4 Nariadenia najvyšší záujem mal. detí ako hlavné kritérium, ktoré

prevažuje nad záujmami rodičov. Preto konajúci súd ani nemohol správne ustáliť, že podmienky uvedené v čl. 13 písm.b/ Dohovoru existujú, pričom okrem tvrdenia otca, že by starostlivosť o mal. deti nejako zvládol a z predloženého potvrdenia od psychológa, že mu bol diagnostikovaný depresívny úzkostný stav pre ochranu mal. detí po ich návrate nemohol tento prvostupňový súd ani správne vyhodnotiť ako postačujúce a preukázané. Poukázala aj na to, že predložené potvrdenie psychológa nemožno považovať za potvrdenie o otcovom protialkoholickom liečení či vyliečení a to s prihliadnutím k tomu, že mal. deti otvorene vypovedali pred kolíznym opatrovníkom, že sa otca boja práve vtedy, keď je tento pod vplyvom alkoholu, keď robí čudné, zlé veci. Zdôraznila, že týmto konaním súd prvého stupňa v prípade návratu mal. detí by ich vystavil fyzickej alebo duševnej ujme a priviedol by ich do neznesiteľnej situácie, čo dokazujú aj správy kolízneho opatrovníka. Pre úplnosť uviedla, že otec mal. detí v rodinnom dome v Brne po ich odchode neplatí mesačné zálohové platby za dodávku elektrickej energie a dlh za tieto úhrady predstavuje už čiastku 6.840,- Kč. O tejto skutočnosti informovala matka Obchodná dodávateľská spoločnosť E.ON Česká republika, s.r.o. Z uvedeného dôvodu je matka toho názoru, že absolútne neexistuje žiadna garancia, že v prípade návratu bude otec schopný a ochotný riadne hradiť náklady za bývanie tak, ako ho k tomu zaviazal napadnutým uznesením súd prvého stupňa. Chovanie otca je nepredvídateľné a bez akýchkoľvek záruk. Matka vo svojom vyjadrení dôrazne poukázala na to, že mal. deti odmietajú návrat do Českej republiky a už vôbec bez prítomnosti matky, na ktorú sú silno citovo naviazané. Matka vyslovila presvedčenie, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci prvostupňový súd porušil svojim postupom čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, keď vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu pri aplikácii čl. 13 písm.b/ Dohovoru v spojení s čl. 11 ods.4 Nariadenia, pričom zdravotný stav vysoko problémového otca nezisťoval ani to, či ťažkosti, ktoré deťom spôsobí návrat do Českej republiky a naručenie sociálnych väzieb na Slovensku vzhľadom k dĺžke pobytu detí na Slovensku nezakladá pre ne neznesiteľnú situáciu podľa čl. 13 písm.b/ Dohovoru. V takomto prípade by podľa jej presvedčenia ani opatrenia podľa čl. 11 ods.4 Nariadenia nemohli byť považované za primerané. Uviedla, že v prípade, ak by konajúci súd vychádzal zo starostlivo zisteného skutkového stavu, musel by konštatovať a dospieť k záveru, že dôvody, ktoré by mohli eliminovať návrat mal. detí do Českej republiky boli zistené v dostatočnej miere a tieto by aj riadne uviedol. V danom prípade má však matka za to, že takéto dôvody riadne zistené neboli a to ani v dostatočnej miere. Preto rozhodnutie súdu prvého stupňa o nariadení návratu mal. detí do ČR považuje matka za nespravodlivé a v rozpore s citovanými právnymi predpismi chrániacimi záujem mal. detí a v rozpore s ich najlepším záujmom. K tvrdeniu otca, že matka manipuluje s vôľou mal. detí, považuje za hrubo zavádzajúce a nepravdivé. Zdôraznila, že nikdy nebolo v jej záujme manipulovať deti proti otcovi. Poukázala aj na správanie otca, ktorý sa nikdy nesnažil zabezpečovať denný režim detí, ktorý vytvárala výhradne matka a v spoločnej domácnosti unikal pred povinnosťami vyplývajúcich z role otca. Odvolací súd si následne vyžiadaval v rámci doplnenia dokazovania správu ustanoveného kolízneho opatrovníka, ktorý vo svojom vyjadrení z 20.8.2015, odvolací súd dôsledne opísal správanie sa rodičov a mal. detí po rozhodnutí súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, pri ich vzájomnom stretnutí. Z uvedených stretnutí a správania sa detí nepochybne vyplýva, že mal. deti odmietajú návrat do Českej republiky. Kolízny opatrovník v predmetnej správe poukázal na to, že prvostupňový súd v konaní neprihliadol na názor mal. detí, že chcú zostať v súčasnom prostredí z dôvodu, že nebolo možné vylúčiť manipuláciu s týmto ich názorom nielen zo strany matky, ale aj starých rodičov, s ktorými žijú v spoločnej domácnosti. Z uvedeného dôvodu kolízny opatrovník konštatoval, že pravdepodobne aj aktuálne zisťovaný názor detí prostredníctvom kolízneho opatrovníka bude spochybnený napriek tomu, že bol zisťovaný skúsenými psychológmi s dlhoročnou praxou, ktorým ide predovšetkým o najlepší záujem detí. V tejto súvislosti poukázal na čl. 12 Dohovoru, ktorý požaduje, aby sa názoru detí náležitosti zväžili na základe ich veku a úrovne ich vyspelosti a zároveň objasňuje, že iba vek samotný nemôže určovať hodnotu názorov dieťaťa. Úroveň chápania dieťaťa nie je vždy priamo úmerná jeho veku. Výskum dokázal, že sociálne prostredie a kultúrne očakávania a úroveň podpory prispievajú k rozvoju schopnosti dieťaťa vytvoriť si názor. Z toho dôvodu je názory dieťaťa potrebné posudzovať individuálne zhodnotením každého prípadu. Z uvedeného dôvodu v závere kolízny opatrovník navrhol a vyslovil názor, že v danom prípade bude žiaduce názor detí posúdiť znalcom z odboru psychológie, ktorý bude mať v danej veci pre rozhodnutie podstatný význam. Kolízny opatrovník pripojil aj správu zo základnej školy, ktoré mal. deti navštevujú, z ktorej vyplynulo, že obidve deti sú vynikajúcimi žiačkami, spolupráca s matkou detí je výborná, každý deň doprevádza deti do školy a zo školy vyzdvihuje, pravidelne sa informuje u triednych učiteľkách na prospech a správanie sa obidvoch detí. Otec mal. detí v ich škole nepravidelne navštevuje, počas vyučovania, kedy sú deti vytrhávané z výchovnovzdelávacieho procesu len kvôli tomu, aby on mohol realizovať stretnutia so svojimi deťmi. Keď ho upozornili, že stretávať sa s deťmi môže po vyučovaní tak ako to uviedla aj matka, uviedol, že potom už na to nemá čas. Mal. deti sa s otcom stretnú, avšak

po skončení stretnutia neprejavujú žiaden smútok ani žiaľ . Zo správy úradu mestskej časti Mesta Brna, odbor správny vyplynulo, že dňa 11.8.2015 bolo vykonané šetrenie v mieste bydliska otca, ktorý obýva rodinný dom spoločne s priateľkou, ktorá má vo striedavej starostlivosti mal. dcéru z predchádzajúceho manželstva. Otec je zamestnaný vo firme J., s.r.o., jeho čistý mesačný príjem je 30.000,- Kč. Z vyjadrenia otca vyplynulo, že za obdobie, od kedy mal. deti žijú na Slovensku, videl ich vždy len pár hodín, matka nerešpektovala žiadne z predbežných opatrení určujúce styk detí s otcom, ktorý vydal Mestský súd v Brne. Otec preto cestuje za deťmi na Slovensko, kde ich navštevuje, napr. v priestoroch základnej školy. Telefonický kontakt nie je veľmi častý, niekedy sa mu podarí dovolať, matka mal. detí s ním nekomunikuje. Predbežným opatrením z 29.11.2013 mu bolo určené výživné vo výške 10.000,- Kč mesačne na mal. U. a 10.000,- Kč mesačne na mal. Y.. Toto výživné otec pravidelne platí.

Zo správy Mestského súdu v Brne vyplynulo, že konanie o úpravu rodičovských práv a povinností rodičov voči mal. deťom vedené pod sp.zn. 40Nc/59/2013 v čase podania správy, t.j. 4.8.2015 skončené nebolo.

Odvolačný súd na základe zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu a doplneného dokazovania opätovne preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods.1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú podmienky ani na jeho potvrdenie ani zmenu, preto ho podľa § 221 ods.1 písm.h/ O.s.p. zrušil a podľa ods.2 cit. zák. ustanovenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods.1 písm.h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší len, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 221 ods.2 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa čl. 12 Dohovoru, ak bolo dieťa neoprávnene prenesené alebo zadržané podľa čl. 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžitý návrat dieťaťa.

Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka v uvedenej predchádzajúcom odseku okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa žilo s novým prostredím.

Podľa čl. 13 písm.b/ Dohovoru bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku, justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením preukáže, že existuje vážne nebezpečenstvo, že by návrat detí vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom a ak dosiahol vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory. Odvolací súd posúdením vyššie citovaných ustanovení dospel k záveru, že súd prvého stupňa pochybil, ak nariadil návrat mal. detí do krajiny ich obvyklého pobytu bez toho, aby sa vzhľadom na dĺžku ich pobytu na Slovensku a matkou zdôrazňované skutočnosti týkajúce sa adaptácie mal. detí na život, zdravotnú starostlivosť a vyučovací proces na Slovensku zaoberal tým, či by sa mal. deti opätovne vžili s prostredím (čl. 12 Dohovoru), alebo či existuje vážne nebezpečenstvo, že by návrat vystavil mal. deti fyzickej alebo duševnej ujme (čl. 13 Dohovoru). Dopustil sa aj ďalšieho pochybenia, ak pomocou odborného posúdenia nezistil, či mal. deti sú s ohľadom na svoj vek a stupeň vyspelosti schopné vyjadriť svoje potreby a priania, resp. v krajnom prípade nezistil, či už za pomoci znalca alebo výsluchom maloletých ich vnútorný postoj k návratu do domácnosti otca. Pretože konajúci súd sa nezaoberal všetkými skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné, nesprávne vec právne posúdil, v dôsledku čoho bolo potrebné zrušiť jeho rozhodnutie podľa § 221 ods.1 písm.h/ O.s.p. a vrátiť mu vec na ďalšie konanie podľa § 221 ods.2 O.s.p., v ktorom bude jeho povinnosťou vykonať dokazovanie naznačeným spôsobom, predovšetkým sa vysporiadať s tým, či návratom mal. detí do krajiny ich obvyklého pobytu nebránia závažné prekážky špecifikované v čl. 12 a 13 Dohovoru, za tým účelom vhodným spôsobom zistiť postoj a názor mal. detí k ich návratu do domácnosti otca a zároveň bude povinnosťou konajúceho súdu dôsledne zistiť súčasné pomery otca v mieste jeho trvalého bydlisko. Odvolací súd takto rozhodol aj s prihliadnutím

na časové obdobie, ktoré uplynulo od rozhodnutia súdu prvého stupňa ako aj rozhodnutia odvolacieho súdu, počas ktorého tak ako vyplynulo už z doplneného dokazovania odvolacím súdom pravdepodobne došlo k určitej aklimatizácii mal. detí v súčasnom bydlisku a nepochybne došlo aj k zmene pomerov na strane mal. otca, ktorý žije v spoločnom dome v Brne v Českej republike so súčasnou partnerkou a jej mal. deťom. Preto je toho presvedčenia, že ak by rozhodol bez doplneného dokazovania súdom prvého stupňa a dôsledného zistenia vyššie uvedených skutočností v súlade s účelom Nariadenia a Dohovoru odňal by matke možnosť konať pred súdom, čím by opäť vznikol zákonný dôvod na podanie odvolania, resp. dovolania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.